

Etnografka: Valašští masopustní medvědi jsou až na výjimky slušní

Masopust, nejveselejší období zvykoslovného roku, se blíží do finále. O víkendu se tak mnohé obce rozezní hudbou a zpěvem, rozvoní koblihami, zabijačkovými specialitami a zaplní maskami. Tou nejrozšířenější bude medvěd, podle něhož bývá pojmenovaná celá fašanková občůzka jako vodění medvěda.

„V končiny (...) voditi medvěda po dědině i po městě s hudbou bývalo všeobecným povyražením.“ Tak popsal poslední dny masopustu na Vsetínsku v 2. polovině 19. století historik a valašský spisovatel Matouš Václavek.

Medvěd patří k nejstarším maskám vůbec. Vyskytoval se ve dvou variantách – kožešinový nebo slaměný. „Na seznam ohrožených zvířat bychom dnes mohli zapsat medvěda slaměného, který se v našem regionu objevuje pouze v Lužné,“ říká etnografka Muzea regionu Valašsko Milada Fohlerová.

Ještě do konce 19. století se zmínky o slaměném medvědovi objevovaly i ze Vsetína, kam „docházeli ponejvíce z okolních dědin mladíci (...) s chlapem ve slámě omotaným, s dlouhým ohonem, s muziganty a vyhrávali si na obdaruňky...“ a na Bystřičce „v končiny sa chodilo z medvědem. Za medvěda byl spravený chlap otočený slámú a po sobě mjél mašle všelijakých barev.“

Této ústřední masce většiny občůzek byla dříve přisuzována magická moc. Medvěd byl symbolem síly, zdraví a především plodnosti. Ta se měla přenést na ženy, případně na úrodu v hospodářství, při tanci s postavou medvěda. Prosperitu měla zajistit i sláma trhaná ze slaměné formy této masky.

Jediný dochovaný slaměný medvěd na Valašsku, Lužná, 2017.

Foto: Muzeum regionu Valašsko/Milada Fohlerová

„V okolních regionech má medvěd a jeho chování až erotický náboj – objímá mladé ženy, sahá na intimní partie, válí je po zemi, někdy i s náznakem kopulačních pohybů. Valašští medvědi jsou však až na výjimky slušní,“ usmívá se Milada Fohlerová. Dodává, že masku medvěda mohou zájemci vidět a případně si s ní i zatančit také na Zámeckém masopustu, který se na vsetínském zámku koná v neděli 23. 2. od 14 hodin. **(mib)**